

Työttömyysturvajärjestelmän muutospainheet*

JUHA KETTUNEN

Työttömyysturvajärjestelmän muutospainetta on pyritty arvioimaan yhteiskunnallisen ja taloudellisen rakenteen kehityksen perusteella. Tällaisen historiatulkinnan perusteella voitaisiin päätyä suosittamaan kansalaistuloa, kuten *Kalela (1989)* on tehnyt. Taloustieteilijät, kuten *Pekkarinen (1989)*, eivät kuitenkaan näytä olevan taipuvaisia uskomaan, että ihminen käyttäytyisi historiallisen kehityksensä tai asenteidensa viitoittamaa tietä. Työttömyysturvajärjestelmä takaa melko pitkälle ihmisten perustoimeentulon niille, jotka ovat työmarkkinoiden käytettävissä. Taloustieteilijät eivät voi olla pohtimatta millaisia vaikutuksia tällaisella järjestelmällä olisi järkevästi käyttäytyvälle henkilölle. Tässä artikkelissa tarkastellaan työllistymistä ja työttömyysturvajärjestelmää käsittelevän keskustelun monidimensionaalisia ja usein korkeajännitteisiä elementtejä sekä tuomaan niistä lukijalle joitakin taloustieteelliseen tutkimukseen perustuvia muutospainneiden säikeitä.

1. Työttömyysjakson pituus

Työministeriö tilastoi työttömyysjaksojen keskimääräistä kestoä päättäneiden työttömyysjaksojen kestonä sekä kuukauden lopussa työttömänä olleiden henkilöiden laskentapäivään asti kestäneenä työttömyytenä. Päättäneiden työttömyysjaksojen kestot (*taulukko 1*, ensimmäinen sarake) antavat työttömyydestä kuitenkin liian myönteisen kuvan, koska työnhaun loppuminen ei vielä merkitse hen-

* Artikkelin perustuu ETLAssa suoritettavaan tutkimusprojektiin »Työttömyysturvajärjestelmän vaikutukset työmarkkinoiden toimintaan». Kirjoittaja työskentelee myös pysyväna asiantuntijana työministeriön asettamassa työttömien toimeentuloturvan vaikutuksia selvittävässä toimikunnassa.

Taulukko 1. Keskimääräinen työttömyyden kesto viikkoina

Vuosi	Päättäneet työttömyysjaksot	Työttömänä olleiden työttömyysjaksot
1981	14	48
1982	15	50
1983	16	54
1984	15	54
1985	16	48
1986	17	50
1987	15	52
1988	16	58
1989	14	40

Lähde: Työpoliittinen aikakauskirja. Työministeriö.

kilön työllistymistä. Työttömät voivat ennen työllistymistään siirtyä työvoiman ulkopuolelle tai luopua toivosta saada työtarjous työvoimatoimiston välityksellä. Toisaalta myöskin virtatietoihin perustuvat työttömyyden kestot ovat lyhyempiä kuin varantotietoihin perustuvat kestot, sillä tehtäessä otanta työttömänä olevien joukosta pitkäaikaistyöttömien osuus painottuu. Tätä tilastotieteessä tarkasteltua ilmiötä voidaan selvittää toiseen ympäristöön sijoittuvalla esimerkillä. Sairaalaan tulevien potilaiden sairaalassaoloaika jää keskimäärin lyhyemmäksi kuin siellä olevien potilaiden oloaika, sillä lyhyet poliklinikkakäynnit painottuvat potilaiden tulovirtatarkastelussa, mutta toisaalta osastoille joutuneet painottuvat sairaalassa olevien potilaiden tarkastelussa.

Tarkasteluhetkestä (kuukauden loppu) eteenpäin jatkuva työttömyyden keston odotusarvo on stationäärisessä tilanteessa yhtä suuri kuin työttömyyden kesto siihen saakka, sillä tällöin tarkasteluhetki osuu keskimäärin työttömyyskauden puoliväliin. Todelliset työttömyyden kestot muodostuvat siten keskimäärin kaksi kertaa pidemmiksi kuin työministe-

riön työttömien varantotilastoista voisi ensi-alkuun ymmärtää. Näin arvioituna työttömyys kestää keskimäärin lähes vuoden (*taulukko 1*, toinen sarake). Siitä pitäisi olla vähintäänkin huolestunut.

2. Tutkimustuloksia

Työttömyyden keston osalta Suomessa on tehty muutamia taloustieteellisiä tutkimuksia. *Sääski (1981)* on tutkinut Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen aineistosta työttömyyden kestoon vaikuttavia tekijöitä tavanomaisen regressioanalyysin menetelmin. *Eriksson (1985)* on tutkinut työttömyyden kestoa Turun työvoimatoimiston alueella. Kummassakin tutkimusaineistossa työttömyyspäiväraha-tietoja mitattiin 0—1-arvoisilla muuttujilla, mutta päivärahojen tasoa kuvaavia muuttujia ei ollut käytettävissä. Tutkimusten perusteella työttömyyspäivärahojen saanti näyttäisi pidentävän työttömyyden kestoa.

Viimeisin suuri työttömyysturvajärjestelmän uudistus tehtiin vuoden 1985 alussa, jolloin työttömyyspäivärahojen tasoa nostettiin, mutta samalla ne muutettiin veronalaisiksi. ETLAssa suoritettavassa tutkimuksessa päivärahojen tasoa kuvaavat tiedot ovat käytettävissä (*Kettunen 1989, 1990*). Tutkimuksessa tarkastellaan työttömien työnhakijoiden tietoihin perustuen tuon uudistuksen jälkeistä aikaa. Tutkimusaineistona on runsaan kahden tuhannen työttömän otos, joka on saatu työvoimaministeriön työnhakijarekisteristä. Otokseen on valittu joka sadas vuonna 1985 työttömäksi tullut. Työttömyyttä on seurattu työttömyyskauden loppuun saakka tai enintään vuoden 1986 loppuun asti. Tutkimuksessa selvitetään mm. sitä, miten työttömyysturvajärjestelmä vaikuttaa työllistymiseen ja työvoiman alueelliseen ja ammatilliseen liikkuvuuteen.

Keskeisinä tutkimuksen tuloksina voidaan todeta, että työttömyyspäivärahat pidentävät työttömyyden kestoa sekä vähentävät työvoiman alueellista ja ammatillista liikkuvuutta. Osalla henkilöistä työttömyys venyy useiden

vuosien pituiseksi. Keskimäärin työttömäksi tulleet palaavat tutkimusaineiston mukaan työelämään vasta 46 viikon jälkeen, mikä tuntuu kohtuuttoman pitkältä ajalta. Työttömyysaika vähenisi arviolta 15 viikolla, jos työttömyyspäivärahat poistettaisiin kokonaan. Työvoiman liikkuvuus on vähäistä. Vain noin joka kymmenes otoksen työttömistä työllistyi muuttamalla, ja noin puolet työllistyi jonkinasteisen ammatinvaihdon avulla.

Useimmille työttömyys ei ole kuitenkaan pitkäaikainen ongelma. Puolet työttömäksi tulleista työllistyi kymmenen ensimmäisen viikon aikana. Päivärahojen työttömyyttä pidentävä vaikutus ajoittuu pääosin kolmeen ensimmäiseen kuukauteen, jonka jälkeen ansioturvan alenemat sekä alueellista ja ammatillista liikkuvuutta koskevan suojan poistuminen vähentävät oleellisesti päivärahojen työllistymistä haittaavaa vaikutusta. Tämä empiirinen havainto tukee teoreettisia tuloksia. Mm. *Usategui (1988)* on osoittanut että työttömyyspäivärahojen negatiivinen vaikutus vähenee työttömyyden pitkittyessä, mikäli työttömyyspäivärahan maksamisella on enimmäisaika.

Työttömyyden keston ekonometriset mallit on estimoitu alunperin väestötieteessä ja biometriassa kehitetyillä ns. *survival analysis*-menetelmillä, joista on laajalti tehty kirjamuotoisiakin julkaisuja, ks. esim. *Gross ja Clark (1975)*, *Kalbfleisch ja Prentice (1980)*, *Lee (1980)*, *Miller, Gong ja Munoz (1981)*, *Lawless (1982)*, *Cox ja Oakes (1984)* sekä *Lancaster (1990)*. Mallitekniikasta kiinnostuneelle lukijalle todettakoon, että jäljempänä esitettävät tulokset on saatu käyttäen mallia, joka on estimoitu suurimman uskottavuuden menetelmällä Weibull-jakaumaa käyttäen. Poisjääneiden selittävien muuttujien vaikutusta parametristimaatteihin (kontrolloimaton heterogeenisuus) on korjattu olettaen, että poisjätettyjen muuttujien vaikutus voidaan ryhmitellä diskreetteihin ryhmiin kuten *Heckman ja Singer (1984a, b)* ehdottavat.

Ekonometrissa työttömyyden keston mallia on havainnollista tarkastella esimerkkihenkilön avulla (*Kettunen 1991a*). Olkoon esimerkkihenkilö lapseton ja naimaton 30-vuo-

tias nainen, joka ei ole saanut alemman keskiasteen koulutusta eikä työllisyyskoulutusta. Hän ei ole tullut työmarkkinoille työvoiman ulkopuolelta eikä ole myöskään työttömyyskassan jäsen. Hänen työssäkäyntialueensa ja ammattiryhmänsä työvoiman kysyntä koko maassa on sellainen, että yhtä avoinna olevaa työpaikkaa kohti on kymmenen työtöntä työnhakijaa. Hänellä ei ole verotettavaa varallisuutta eikä hän saa työttömyyspäivärahaa.

Esimerkkihenkilön työttömyyden keston odotusarvoksi saadaan 37.8 viikkoa. Selittävien muuttujien vaikutusta työttömyyden keston on tarkasteltu *taulukossa 2*, jossa työttömyyden keston muutosta on tarkasteltu eri selittävien muuttujien arvoilla. Selvästikin merkittävimpiä tekijöitä työttömyyden pitkeytymiseen ovat ikä, työkokemuksen puute (tullut kotityöstä tai muualta työvoiman ulkopuolelta) ja korkea työttömyysturvan taso. Koulutuksella ja osaamisella (ammattiliiton jäsenet) näyttää olevan selvästikin työllistymistä

edistävä vaikutus. Työvoiman kysyntämuuttujien vaikutukset ovat vähäisiä.

3. Työttömyysturvan ongelmaryhmät

Työttömyyspäivärahat jakaantuvat kiinteään valtion rahoittamaan perusturvaan (peruspäiväraha) sekä valtion, työnantajien ja työntekijöiden rahoittamaan ansioturvaan (ansioon suhteutettu päiväraha). Perusturvaa maksetaan taloudellisen tuen tarpeessa oleville työttömille (tarveharkinta). Perusturvaa ei makseta henkilölle siltä ajalta, jolta hänellä on oikeus saada ansioturvaa. Ansioturvaa maksetaan työttömyyskassan jäsenille, jotka ovat olleet vakuutettuina vähintään kuusi edellistä kuukautta ja jotka ovat olleet riittävän ajan työssä. Tutkimuksessa pyrittiin selvittämään, mitkä työntekijäryhmät muodostuvat ongelmallisiksi työllistymisen kannalta. Siinä pyrittiin herättämään myös kysymyksiä työttömyysturvajärjestelmän toimivuuden parantamiseksi.

Ikääntyneiden henkilöiden työllistäminen on osoittautunut ongelmalliseksi mm. siksi, että heidän työnetsintäaktiivisuutensa sekä muutto- ja ammatinvaihtohalukkuutensa on vähäinen. Työllisyyspolitiikassa olisikin tarkoin harkittava missä määrin ikääntyneitä henkilöitä olisi koulutettava uusiin tehtäviin ja missä määrin heidän toimeentulonsa olisi pyrittävä turvaamaan työttömyysturvajärjestelmän avulla. Ongelman ratkaisemiseksi olisi arvioitava, tuleeko työllistäminen muuttoavustusten tai uudelleen koulutuksen avulla yhteiskunnalle edullisemmaksi kuin työttömyysturva. Vuoden 1991 alusta ansioturvaa voidaan maksaa 55 vuotta täyttäneelle työttömälle siihen saakka, kun hän täyttää 60 vuotta. Sen jälkeen työttömällä on mahdollisuus saada työttömyyseläkettä.

Työllistymiseen liittyy aina kustannuksia, jotka voivat olla joko raha- tai hyötymääräisiä menetyksiä. Esimerkkinä voidaan mainita esimerkiksi muuttokustannukset, asunnon vaihtoon liittyvät kustannukset sekä työllistymiseen liittyvät muut kuin rahassa mitattavat

Taulukko 2. Työttömyyden keston vaikuttavia tekijöitä esimerkkihenkilöllä

Selittävän muuttujan muutos	Työttömyyden keston muutos viikkoina
Lasten lukumäärä: 0 → 1	0.8
Siviilisääty: yksinäinen → avioliitossa	-3.4
Sukupuoli: nainen → mies	2.0
Ikä: 30 → 40 vuotta	23.8
Vähintään 10—11 v. koulutus: ei → kyllä	-1.6
Työttömyyskoulutusta: ei → kyllä	-7.4
Ammattiliiton jäsen: ei → kyllä	-9.3
Tullut koulutuksesta: ei → kyllä	-8.0
Tullut kotityöstä tai muualta: ei → kyllä	41.2
Alueellinen kysyntä: 0.1 → 0.5	-3.7
Ammattillinen kysyntä: 0.1 → 0.5	-0.2
Verotettava varallisuus: 0 → 0.2 milj.mk	-2.4
Työttömyysturvan korvaussuhde: 0 → 0.1	7.5
0 → 0.2	16.5
0 → 0.3	27.3

Taulukko 3. Työttömyyspäivärahojen suuruudet kuukaudessa

Kuukausipalkka	Perusturva, mk	Korvaus-suhde, 3 lasta	Ansioturva, mk	Korvaus-suhde, 3 lasta
4 000	2257	0.78	3041	0.90
6 000	2257	0.52	3941	0.80
8 000	2257	0.39	4841	0.72
10 000	2257	0.31	5604	0.66
12 000	2257	0.25	6004	0.57

Lapsikorotukset: 1 lapselta 473, 2 lapselta 688 sekä 3 tai useammalta lapselta 881 mk kuukaudessa.

menetykset. Vanhoilla ihmisillä jäljellä olevien työvuosien tuottama hyöty ei useinkaan saata riittää kattamaan näitä kustannuksia, joten työnetsintä ei heille ole välttämättä aina edes järkevää. Näillä perusteilla irtisanomissuoja olisikin kohdistettava nimenomaan ikään-tyneisiin henkilöihin.

Kotityöstä ja muualta työvoiman ulkopuolelta tulevien työllistyminen on vaikeaa, kuitenkin koulutuksesta tai varusmiespalveluksesta tulleet työllistyvät muita nopeammin. Työmarkkinoiden käytössä oleminen perustuu työntekijöiden omaan päätökseen. Näin voidaan sanoa erityisesti opiskelijoiden, huoltajien ja eläkeläisten osalta. Erityisen ongelman muodostavat ne henkilöt, jotka ilmoittautuvat työvoimatoimistoon vain saadakseen työttömyyspäivärahaa. Työnvälitysjärjestelmää olisikin näillä perusteilla tehostettava, ja työvoimatoimistojen virkailijoiden yhteyksiä olisi muutettava sosiaaliviranomaisista aikuiskoulutuksesta vastaaviin viranomaisiin.

Perusturvan suuruus kolmilapsisella huoltajalla voi olla tällä hetkellä (kevät 1991) enintään 3138 markkaa kuukaudessa. Vastaavasti ansioturvan suuruus 8500 markan kuukausipalkkaa saaneella on 5947 markkaa. Joidenkin mielestä tämä on liikaa, toisten mielestä sitä voitaisiin vielä korottaa. Korkeaa työttömyysturvaa saavien työllistäminen on ongelmallista. Palkkatarjousta ei tarvitse hyväksyä jos se jää päivärahaa pienemmäksi. Joillekin henkilöille työttömyysturva ja vapaa-aika sinänsä muodostavat riittävän hyvinvointitason, joten työntekoa pienellä palkalla voidaan pitää huonompana vaihtoehtona kuin työttömyyttä. Perusturvaa voi saada nykyään ajal-

lisesti rajoittamattomasti. Voidaan kysyä, tuleeko nimenomaan työttömyysturvan hoitaa ihmisten perustoimeentulo.

Taulukossa 3 on tällä hetkellä voimassa olevat päivärahojen suuruudet ja niiden perusteella lasketut korvaussuhteet. Korvaussuhde on laskettu päivärahan suhteena työttömyyttä edeltäneeseen palkkaan. Kun tarkastellaan pienipalkkaisten henkilöiden korvaussuhdetta, ei voi välttää johtopäätökseltä etteikö päivärahoilla olisi työllistymistä haittaavaa vaikutusta.

4. Muutospaineet

Työttömyysturvan toimeenpanoa johtaa, valvoo ja kehittää toimeentuloturvaan liittyvien asioiden osalta sosiaali- ja terveysministeriö sekä työvoimapolitiittisten asioiden osalta työministeriö. Sosiaali- ja terveysministeriön tehtävänä on antaa yleiset ohjeet työttömyysturvan osalta yhdenmukaisen käytännön aikaansaamiseksi perus- ja ansioturvassa. Kansaneläkelaitos huolehtii perusturvan maksamisesta ja ammattiliittojen yhteydessä toimivat työttömyyskassat huolehtivat ansioturvan maksamisesta.

Ansioturvan maksamisella työttömyyskassojen kautta turvataan osittain myös ammattiliittojen etuja, koska käytännössä ansioturvan saamisen edellytyksenä on ammattiliittoon liittyminen, vaikkakaan tämä ei ole juridisesti välttämätöntä. Ansioturvan maksamisen siirto Kansaneläkelaitokselle olisi perusteltua, koska työttömyyskassojen hidas korvausten käsittely heikentää työttömien toi-

meentuloturva. Työttömyyskassojen toimintaa voitaisiin kehittää työnvälityksen suuntaan, sillä nykyisellään työnvälitysjärjestelmän tehottomuus lisää työttömyysturvajärjestelmän väärinkäytön mahdollisuuksia. Päivärahojen maksatuksen keskittäminen Kansaneläkelaitokselle olisi perusteltua myös kustannussyistä. Vuonna 1988 valtion osuus ansioturvan rahoituksesta oli 48 prosenttia, työnantajien osuus 47 prosenttia ja loput 5 prosenttia rahoitettiin ammattiliittojen jäsenmaksutuloilla. Järjestelmän rationalisointi olisi näiden kaikkien etu.

Työttömyysturvajärjestelmän vaikutuksia on järkevää tarkastella työmarkkinoiden tehokkaan toimivuuden kannalta. Toimivilla työmarkkinoilla työttömillä on mahdollista löytää nopeasti heille sopivaa työtä ja vastaavasti työnantajilla löytää nopeasti sopivaa työvoimaa. Miten työttömyysturvajärjestelmää voitaisiin sitten muuttaa työmarkkinoiden toimivuuden parantamiseksi?

Liittyen työttömyysturvajärjestelmän ominaispiirteisiin voidaan yleisesti sanoa, että työttömyysturvajärjestelmä kohentaa työttömän taloudellista asemaa ja mahdollistaa sopivamman työn etsimisen, mutta toisaalta se huonontaa työmarkkinoiden toimivuutta pienentää työllistymisen todennäköisyyttä. Päivärahat pidentävät siis työttömyyden kestoa. Työttömyysturvajärjestelmän suunnittelun kannalta on hyödyllistä tietää, että ehdolliset työllistymiseen liittyvät avustukset kannustavat työllistymään. Työttömänä olemisen tukemisesta olisi järkevää siirtyä työllistymisen tukemisen suuntaan. Esimerkiksi osa päivärahoista voitaisiin maksaa työllistymistukena työllistymisen yhteydessä. Lisäksi muutto- ja ammatinvaihtoon liittyvien kustannusten vähentäminen runsaimmin avustuksin olisi oikean suuntainen keino työllistymisen helpottamiseksi. Työllistymisen tukeminen olisi sekä työntekijä- että työnantajapuolen etujen mukaista.

Ensi kertaa työmarkkinoille tulevien osalta työttömyysturvajärjestelmä voisi olla työllistymistä kannustavampi. Esimerkiksi *Mortensen (1977)* on etsintäteoreettista mallia

käyttäen osoittanut, että työssäoloehto kannustaa työllistymään. Ehdon mukaan päivärahaa maksetaan vain jos henkilö on ollut töissä riittävän ajan. Päivärahat toimivat siten lisäkannustimena työllistymiseen ja sitä kautta vähentävät työntekijän selektiivisyyttä työtarjousten suhteen. Nykyjärjestelmässä työssäoloehto on ansioturvassa. Perusturvasta voitaisiin tehdä työllistymistä kannustavampi liittämällä siihen tämä ehto.

Etsintäteoreettisten mallien avulla voidaan tarkastella myös päivärahojen omavastuuajan sekä niiden alenemien että ajallisen rajoittamisen vaikutuksia (*Kettunen 1991b*). Työtön ei saa ensimmäisen viikon omavastuuajalta päivärahaa, mutta jos hän on irtisanoutunut itse, on omavastuu-aika 6 viikkoa. Omavastuuajalla työttömät tietävät tulevansa ennenpitkää työttömyysturvan piiriin ja ottavat samalla tulevat päivärahat huomioon tehdessään työllistymispäätöstään. Tulosten perusteella näyttäisi siltä, että irtisanotun henkilön omavastuuajasta voitaisiin luopua, koska sillä ei ole juurikaan työllistymistä edistävää vaikutusta. Sen sijaan että päivärahojen tasoa korotettaisiin, työttömyysturva voitaisiin parantaa poistamalla omavastuuajat vaikeuttamatta kovinkaan paljon työmarkkinoiden toimivuutta. Työttömän taloudelliset aseman turvaaminen on tärkeää, koska se luo työttömälle taloudellisia edellytyksiä hänelle parhaiten sopivan työn löytämiseksi. Sopimattomia töitä ei tarvitse välttämättä heti hyväksyä. Toisaalta työttömyysturva edistää myös työnantajien tavoitteita. Mikäli tehtäviin löytyy juuri sopivaa työvoimaa, tämä vähentää koulutukseen ja työvoiman vaihtuvuuteen liittyviä kustannuksia.

Työttömyyspäivärahojen ns. alenemat poistettiin vuoden 1989 heinäkuun alusta alkaen. Tuohon hetkeen saakka päivärahat alenivat 200 työttömyyspäivän jälkeen 12.5 prosenttia. Alenemat voitaisiin ottaa jälleen käyttöön, koska ne kannustavat työllistymään nopeammin. Alenemien vuoksi pitkään työttömänä olevien henkilöiden päivärahojen taso laskisi työttömyyden pitkittyessä. Tavoitteena olisi-kin että työttömät työllistyisivät nopeasti si-

ten, etteivät alenemat heikentäisi työttömien tulonmuodostusta.

Työttömyyden perusturva voisi myös olla ajallisesti rajoitettu, jolloin se kannustaisi työllistymään. Päivärahojen loppuminen ohjaisi työttömän joko työllistymään tai hakeutumaan muun sosiaaliturvan piiriin. On ilmeistä että suuri osa pitkäaikaistyöttömistä kuuluisi oikeammin muun sosiaaliturvan piiriin. Ei liene mahdottomuus poliittisesti sopia edes jostakin perusturvan enimmäisajasta, oli se sitten vaikka kaksi tai kolme vuotta. Tärkeätä olisi saada näillä kannustavilla toimilla edes osa pitkäaikaisista työttömistä takaisin työhön. Talouspolitiikan ohjaamisen kannalta olisi myös suotavaa, että asioista puhutaisiin niiden omilla nimillä. Selväpiirteisintä olisi kutsua työttömiksi vain niitä, jotka todenteolla etsivät työtä. Nykyjärjestelmässä työttömien joukossa on osa sellaisia, jotka ovat ilmoittautuneet työttömiksi työnhakijoiksi vain saadakseen työttömyyspäivärahaa.

Ostavastuuajan poistaminen parantaisi kaikkien päivärahaan oikeutettujen asemaa, mutta alenemien käyttöönotto ja perusturvan ajallinen rajoittaminen koskisi vain sitä suhteellisen pientä joukkoa, jolla työttömyys venyy selittämättömän pitkäksi. Arvion mukaan alenemat koskisivat noin 5—10 prosenttia työttömistä, mikäli ne ajoitettaisiin esimerkiksi vuoden työttömyyden kohdalle. Työttömyysurvajärjestelmällä tulisikin kannustaa työllistymään nopeasti, sillä kansakunnan vauraus riippuu viimekädessä tehdystä työstä.

5. Johtopäätökset

Työttömyyspäivärahat kannustavat työttömänä oloa. Painopistettä voitaisiin siirtää työllistymisen tukemiseen, sillä ehdolliset työllistymistuet kannustaisivat työllistymiseen. Keinoina voisivat työllistymistuen maksamisen ohella olla muuttoavustusten korottaminen ja saantiehtojen lieventäminen sekä ammatinvaihtoon tähtäävän aikuiskoulutuksen tehokkaampi tukeminen. Työttömyysurvajärjestel-

män tuomia haittoja voitaisiin vähentää myöskin työnvälitysjärjestelmän tehostamisella sekä toimivien vuokra-asuntomarkkinoiden luomisella.

Työttömän työnetsinnän aikaisen toimeentulon turvaaminen on tärkeää, sillä se edistää työvoiman kysynnän ja tarjonnan laadullista kohtaamista. Sen sijaan että päivärahojen tasoa nostettaisiin, työttömien toimeentuloa voitaisiin parantaa poistamalla irtisanottujen henkilöiden päivärahojen omavastuuajat, sillä omavastuuajalla on vain mitättömän pieni työllistymistä haittaava vaikutus.

Työllistymistä voitaisiin kannustaa ottamalla käyttöön ansioturvan alenemat ja ottamalla perusturvan saamiselle enimmäisaika. Nämä molemmat toimenpiteet voitaisiin kohdistaa siihen suhteelliseen pieneen joukkoon, jolla työttömyys venyy selittämättömän pitkäksi.

Työttömyysurvajärjestelmä voitaisiin siirtää yhdelle hallinnonalalle. Työttömyyspäivärahojen jako perus- ja ansioturvaan voitaisiin poistaa ja päivärahojen maksatus voitaisiin siirtää kokonaan Kansaneläkelaitokselle. Järjestelmän rationalisointi toisi kustannussäästöä sekä työmarkkinaosapuolille että valtiolle.

Kirjallisuus

- Cox, D.R. ja D. Oakes (1984): *Analysis of Survival Data*, Chapman and Hall, London.
- Eriksson, T. (1985): *Some Investigations into Finnish Unemployment Dynamics*, Meddelanden från Stiftelsen för Åbo Akademi Forskningsinstitut, Nr 107, Åbo.
- Gross, A.J. ja V.A. Clark (1975): *Survival Distributions: Reliability Applications in the Biomedical Sciences*, John Wiley & Sons, New York.
- Heckman, J.J. ja B. Singer (1984a): »Econometric Duration Analysis», *Journal of Econometrics*, vol. 24, No. 1/2, 63—132.
- Heckman, J.J. ja B. Singer (1984b): »A Method for Minimizing the Impact of Distributional Assumptions in Econometric Models for Duration Data», *Econometrica*, vol. 52, No. 2, 271—320.

- Kalbfleisch, J.D. ja R.L. Prentice (1980): *The statistical Analysis of Failure Time Data*, John Wiley and Sons, New York.
- Kalela, J. (1989): *Työttömyys 1900-luvun suomalaisessa yhteiskuntapolitiikassa*. Työvoimaministeriö, Helsinki.
- Kettunen, J. (1989): *Työttömyysturvajärjestelmän vaikutukset työnetsintään*, Elinkeinoelämän Tutkimuslaitos, C 49, Helsinki.
- Kettunen, J. (1990): *Työllistyminen, työvoiman liikkuvuus ja työttömän taloudellinen asema*, Elinkeinoelämän Tutkimuslaitos, B 67, Helsinki.
- Kettunen, J. (1991a): »Heterogeneity in Unemployment Duration Models», The Research Institute of the Finnish Economy, Discussion Papers, No 352.
- Kettunen, J. (1991b): »A Search Theoretical Analysis of the Finnish Unemployment Insurance System», The Research Institute of the Finnish Economy», Discussion Papers.
- Lancaster, T. (1990): *The Econometric Analysis of Transition Data*, Cambridge University Press, Cambridge.
- Lawless, J.F. (1982): *Statistical Models and Methods for Lifetime Data*, John Wiley & Sons, New York.
- Lee, E.T. (1980): *Statistical Methods for Survival Data Analysis*, Lifetime Learning Publications, Belmont, California.
- Miller, R.G.Jr., G. Gong ja A. Munoz (1981): *Survival Analysis*, John Wiley & Sons, New York.
- Mortensen, D.T. (1977): »Unemployment Insurance and Job Search Decisions», *Industrial and Labor Relations Review*, vol. 30, No. 4, 505—517.
- Pekkarinen, J. (1989): »Muuttuva, perätikö häviävä työttömyys?», *Kansantaloudellinen aikakauskirja*, 491—494.
- Sääski, N. (1981): *Työttömyyden kestoön vaikuttavat tekijät*, Työvoimaministeriön suunnitteluosaston työvoimapolittisia tutkimuksia, No 28, Helsinki.
- Usategui, J.M. (1988): »Finite Duration of Unemployment Insurance, Reservation Wages and Participation in the Job Market», Southern European Economics Discussion, Series, No. 63.